

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Banku Inwestycyjnego – Inwestowanie w inteligentny, innowacyjny i zrównoważony przemysł – Odnowiona strategia dotycząca polityki przemysłowej UE”

[COM(2017) 479 final]

(2018/C 227/10)

Sprawozdawca: **Bożydar DANEW**

Współsprawozdawczynie: **Monika SITAROVÁ HRUŠECKÁ**

Wniosek o konsultację Komisja Europejska	9.10.2017
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Organ odpowiedzialny	Komisja Konsultacyjna ds. Przemian w Przemysle (CCMI)
Data przyjęcia przez CCMI	23.1.2018
Data przyjęcia na sesji plenarnej	15.2.2018
Sesja plenarna nr	532
Wynik głosowania	166/1/2
(za/przeciw/wstrzymało się)	

1. Wnioski i zalecenia

EKES z zadowoleniem przyjmuje komunikat w sprawie inteligentnego, innowacyjnego i zrównoważonego rozwoju oraz zaprezentowane w nim podejście zakładające wzmacnianie pozycji obywateli i przedsiębiorstw. Niemniej:

- konieczne jest zapewnienie ciągłości i przewidywalności tej polityki w dłuższej perspektywie. Komisja powinna rozwinąć dotychczasową politykę – czy też raczej zestaw kierunków polityki – w spójną strategię przewidzianą na dłuższy okres,
- EKES zwraca się również do Rady, ponieważ większość kwestii dotyczących polityki przemysłowej leży w gestii państw członkowskich, które muszą w związku z tym zobowiązać się do podjęcia spójnych działań. Żadne z państw członkowskich nie jest w stanie samodzielnie sprostać globalnym wyzwaniom, przed którymi stoi przemysł,
- wspólne cele i ramy polityki przemysłowej mogą stać się kluczem do przyszłości Europy. Osiągnięcie pożądaných rezultatów wymaga usprawnienia sprawowania rządów w UE w tym obszarze,
- działania należy podjąć pilnie, ponieważ wyzwania w zakresie technologii cyfrowej, obniżenia emisyjności i globalnych zmian politycznych są bezprecedensowe i nieprzewidywalne.

Odnosnie do komunikatu EKES uważa, że:

1.1. Komisja przyjęła podejście zakładające uwzględnienie działań w kilku obszarach polityki w celu stworzenia warunków sprzyjających konkurencyjności i rozwojowi przemysłu, zgodnie z propozycjami przedstawianymi od wielu lat przez EKES.

1.2. Związana z epoką cyfrową zmiana paradygmatu ma przełomowe i przekrojowe skutki dla wszystkich przedsiębiorstw i społeczeństwa.

1.3. Przedsiębiorstwa stoją przed bezprecedensowymi wyzwaniami wymagającymi sprawnego przełożenia nowych technologii na innowacje i sukcesy na coraz bardziej konkurencyjnych rynkach. Dla wielu podmiotów istotne znaczenie ma zajmowanie kluczowej pozycji w globalnym łańcuchu wartości.

1.4. Istotą zmian są ludzie. Strategie w zakresie rynku pracy należy dostosować do zmieniających się okoliczności. Sprawiedliwe przekształcenia oznaczają wspieranie osób i regionów stojących przed koniecznością zmian strukturalnych.

1.5. Edukacja i szkolenia są czynnikami wspierającymi i pobudzającymi transformację przemysłu. Wszyscy pracownicy muszą rozwijać swoje umiejętności, w szczególności w zakresie technologii cyfrowych, a wielu z nich musi nauczyć się nowego zawodu.

1.6. Osiągnięcie celów w zakresie ochrony środowiska, zmiany klimatu oraz innych dziedzin zrównoważonego rozwoju wymaga istotnych zmian w całej gospodarce. Pojawiają się nowe możliwości biznesowe. Jednocześnie przejście na bezemisyjną produkcję przemysłową związane jest z dokonaniem dużych inwestycji w bezemisyjne technologie i w o wiele czystsza energię elektryczną oferowaną po konkurencyjnych cenach.

1.7. Poziom inwestycji w europejskim przemyśle jest niski, ale pojawiają się pozytywne sygnały świadczące o poprawie sytuacji. Niezależnie od okoliczności, inwestorów przyciągają wyłącznie odpowiednie warunki ramowe dla działalności przemysłowej.

1.8. Dla przemysłu kluczowy jest dostęp do globalnych rynków, w związku z czym system umów handlowych należy rozbudować w oparciu o zasadę sprawiedliwego handlu.

Zalecenia EKES-u

1.9. Ogólnym celem działań podejmowanych przez UE powinno być dalsze opracowanie zestawu prawidłowo funkcjonujących narzędzi w zakresie polityk przekrojowych oraz przewidywalnych ram prawnych, tak aby stymulować innowacje, wspierać inwestycje i pomagać przemysłowi w wypracowywaniu rozwiązań pozwalających sprostać wyzwaniom społecznym. Działania te powinny zapewniać wartość dodaną, mieć mierzalny wpływ na wzrost i zatrudnienie, charakteryzować się możliwie jak najmniejszymi obciążeniami administracyjnymi oraz zapewniać korzyści dla społeczeństwa jako całości.

1.10. Należy podjąć wszelkie starania w celu ukończenia budowy jednolitego rynku, przy czym należy położyć nacisk na wdrażanie tych działań przez państwa członkowskie. Staranne wdrażanie polityki konkurencji – która stanowi konieczny czynnik pobudzający innowacje i sprawiedliwe warunki działania – nie powinno jednak utrudniać rozwoju przedsiębiorstw unijnych.

1.11. Strategia dotycząca rynku cyfrowego wymaga pilnego wdrożenia i powinna jej towarzyszyć ukierunkowana polityka zatrudnienia.

1.12. Należy przyjąć otwarte i realistyczne podejście do nowych, przełomowych technologii i modeli biznesowych, kładąc nacisk na umożliwienie społeczeństwu – w tym przedsiębiorstwom – czerpania korzyści z nowych możliwości.

1.13. Należy także odnowić i zintensyfikować dialog ze społeczeństwem obywatelskim na wszystkich poziomach, by ułatwić zmiany, zarządzać problemami społecznymi i uniknąć konfliktów.

1.14. Konieczne jest stworzenie elastycznych ścieżek pomiędzy pracą a edukacją, np. w formie przyuczania do zawodu i uczenia się opartego na pracy. W wielu państwach członkowskich należy w większym stopniu docenić potencjał szkoleń zawodowych.

1.15. Wiodąca pozycja w zakresie gospodarki niskoemisyjnej oraz gospodarki o obiegu zamkniętym powinny przekładać się na korzyści dla naszych gospodarek. Polityki powinny wspierać rozwój innowacyjnych nowych przedsiębiorstw oraz kosztowną transformację energochłonnego przemysłu wytwórczego, by uniknąć ucieczki inwestycji oraz emisji.

1.16. Należy przeprowadzić analizę przeszkód, które uniemożliwiają wykorzystanie obecnych znaczących nadwyżek oszczędności prywatnych na produktywnie inwestycje w przemysł i infrastrukturę.

1.17. Wsparcie unijne należy ukierunkować przede wszystkim na stymulowanie innowacyjności, rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, pomoc regionom znajdującym się w trudnej sytuacji oraz wzmacnianie pozycji obywateli. Efekt dźwigni w zakresie finansowania prywatnego powinien być istotnym kryterium.

1.18. Należy zagwarantować dodatkowe środki w kolejnych ramach finansowych na strategię w zakresie badań i rozwoju oraz innowacji. Strategie te należy w większej mierze ukierunkować na wprowadzanie i rozpowszechnianie nowych technologii oraz sukcesy rynkowe, nie wykluczając przy tym żadnych przedsiębiorstw, bez względu na ich wielkość.

1.19. Urzędowe dane statystyczne powinny lepiej odzwierciedlać cechy gospodarki, takie jak zamazywanie się granic między sektorami i nowe formy prowadzenia działalności gospodarczej. Konieczne jest opracowanie jednolitej metody wyliczania wartości dodanej w przemyśle i usługach.

1.20. Niezależnie od celu, jakim jest osiągnięcie dwudziestoprocentowego wkładu przemysłu w unijne PKB, należy przeprowadzić dalsze publiczne debaty nad najistotniejszymi celami i wskaźnikami dotyczącymi polityki przemysłowej, zarówno na poziomie makroekonomicznym, jak i bardziej szczegółowym.

1.21. Należy usprawnić zarządzanie, aby uwzględnić odpowiednie strategię i zapewnić spójność w całym procesie podejmowania decyzji – za pośrednictwem silniejszej Rady ds. Konkurencyjności lub w inny sposób.

1.22. Należy także z zadowoleniem przyjąć ustanowienie corocznego Dnia Przemysłu oraz przemysłowego forum wysokiego szczebla, gdyż zwiększają one współodpowiedzialność za strategię wśród zainteresowanych podmiotów. Niemniej dialog z przemysłem nie można ograniczać do tych rozwiązań.

2. Wprowadzenie

2.1. Przemysł jest **podstawą** europejskiej gospodarki. Zapewnia on 24 % miejsc pracy w UE – 32 miliony bezpośrednio, a 21 milionów pośrednio, głównie w usługach. Zatrudnienie w przemyśle wiąże się ze stosunkowo wysokim wynagrodzeniem – zarówno dla wysoko, jak i słabiej wykwalifikowanych pracowników. Wytworzone w przemyśle produkty stanowią 75 % wywozu. Wzrost przemysłowy pozytywnie wpływa na wszystkie dziedziny gospodarki. Przemysł jest także źródłem innowacji dla wszystkich sektorów i oferuje rozwiązania dla wielu wyzwań społecznych. Niemniej istotę wartości dodanej w gospodarce stanowią rosnąca liczba wzajemnych powiązań pomiędzy produkcją a usługami oraz integracja w ramach łańcuchów wartości.

2.2. Po wielu latach recesji produkcja przemysłowa, eksport i zatrudnienie w Europie wydają się podążać ścieżką ożywienia gospodarczego. Niemniej jednak jest to proces niekompletny, a **konkurencyjność** europejskiego przemysłu jest niezadowolająca. Często wskazuje się na zjawiska takie jak stosunkowo wysokie podatki i ceny energii, niedostateczny poziom inwestycji, zarówno w aktywa trwałe, jak i w wartości niematerialne i prawne, powolny wzrost produktywności, luki innowacyjne względem konkurencji, niedobór umiejętności oraz słumiony popyt wewnętrzny.

2.3. **Megatrendy** mające wpływ na przemysł to w szczególności:

- rewolucyjny rozwój technologiczny; cyfryzacja wraz ze wszystkimi jej zastosowaniami, ale także nanotechnologia, nowe materiały, technologie oparte na naukach przyrodniczych itp.,
- rosnące wymogi w zakresie ochrony środowiska, w tym łagodzenie zmiany klimatu,
- coraz lepsze warunki życia, starzenie się społeczeństw i urbanizacja,
- globalizacja, w tym otwarte rynki i produkcja oparta na łańcuchach wartości, ale także agresywna przedsiębiorczość państwowa i protekcjonizm.

Te dobrze znane tendencje oferują europejskiemu przemysłowi wiele możliwości. Mogą one jednak również stanowić poważne zagrożenie dla społeczeństwa i przemysłu przy braku odpowiedniej i skutecznej reakcji.

3. Uwagi ogólne

3.1. **EKES z zadowoleniem przyjmuje** komunikat Komisji i w przeważającej części zgadza się z zawartą w nim analizą sytuacji i opisem wyzwań, przed którymi stoi europejski przemysł. Komunikat stanowi zasadniczo aktualizację dotychczasowych propozycji, przy czym Komisja obecnej kadencji zamierza zaproponować szereg nowych działań. Niemniej należy zapewnić ciągłość i przewidywalność tej polityki w dłuższej perspektywie. Komisja powinna pilnie opracować bardziej długoterminową strategię, w której realizację powinny w pełni zaangażować się również wszystkie państwa członkowskie.

3.2. **EKES z zadowoleniem odnotowuje**, że Komisja konsekwentnie prezentuje podejście do polityki przemysłowej, które EKES proponuje od wielu lat. Zamiast opracowywania przepisów w licznych obszarach polityki mających wpływ na przemysł bez należytego uwzględniania ich skutków dla tego sektora oraz dostarczanych przez niego informacji, obecne podejście zakłada uwzględnienie tych obszarów polityki oraz przyznanie priorytetu rozwojowi przemysłu.

3.3. W ciągu ostatnich kilku lat EKES **przedstawiał opinie** na temat wniosków Komisji dotyczących różnych sektorów przemysłu i obszarów polityki⁽¹⁾. Opinie te są wciąż w przeważającej części aktualne w kontekście przedmiotowego komunikatu. W niniejszej opinii EKES pragnie podkreślić kilka istotnych w obecnej sytuacji aspektów polityki przemysłowej oraz dodać kilka nowych uwag.

3.4. **Przedsiębiorstwa** stoją przed bezprecedensową koniecznością przystosowania się, często radykalnego. Muszą one sprawnie opanować nowe technologie i przełożyć je na lepszą produktywność i innowacje, co pozwoli im osiągnąć sukces na coraz bardziej konkurencyjnych rynkach. Dla wielu z nich konieczne jest zajęcie korzystnej pozycji, najlepiej w centrum międzynarodowego łańcucha wartości. Małe i średnie przedsiębiorstwa mogą i powinny starać się odgrywać istotną, innowacyjną rolę w tego typu łańcuchach, które zbudowane są zazwyczaj wokół dużych przedsiębiorstw i które potrzebują zasobów i sieci.

3.5. W przyszłości pojawią się nowe **branże**. Cyfryzacja powoduje powstawanie niezliczonych nowych sieci i interakcji i tworzy nowe oferty produktów i usług, które są coraz lepiej dopasowane do potrzeb klientów. Odpowiednie polityki na szczeblu UE muszą zapewnić rozpowszechnienie technologii w zakresie produkcji, produktów i usług, jak również rozwój przedsiębiorstw typu start-up, ponieważ łańcuchy wartości nie są ograniczone do pojedynczych państw. Z drugiej strony różnice pomiędzy państwami członkowskimi i regionami wymagają zastosowania odpowiednio dopasowanych środków.

3.6. **Wszystkie przedsiębiorstwa** muszą wciąż ulepszać swoją działalność. Przystarzałe i nierentowne przedsiębiorstwa nie mogą być utrzymywane za pomocą dotacji. Jednakże Europa potrzebuje szerokiego zakresu branż przemysłowych, by sprostać potrzebom społecznym, i należy w związku z tym opracować konkretne strategie dla sektorów stojących przed specyficznymi wyzwaniami.

3.7. Istotą zachodzących zmian są **ludzie**. Bez wykwalifikowanych i zaangażowanych pracowników nie ma przemysłu. Należy wykorzystywać możliwości oferowane przez nowe technologie i innowacje, ale cyfryzacja i inne przełomowe technologie będą miały wpływ na strukturę rynku pracy, zmniejszając liczbę miejsc pracy w produkcji i zwiększając liczbę stanowisk dla specjalistów w dziedzinie informatyki. Zmieniają się również koncepcje dotyczące organizacji pracy i zarządzania, co będzie miało konsekwencje dla jakości pracy, która stanie się mniej niebezpieczna, ale także bardziej intensywna i elastyczna.

3.8. **Wpływ** zakłóceń technologicznych **na zatrudnienie** wymaga odpowiedniej oceny, a zestaw narzędzi pozwalających przewidywać zmiany należy rozbudować. Olbrzymim wyzwaniem będzie dostosowanie rynków pracy do zmian strukturalnych – zapewnienie, w miarę możliwości, bezpieczeństwa zatrudnienia lub nowych możliwości pracy oraz ochrony społecznej osób będących w potrzebie, jak również zapobiegnięcie upadkowi całych regionów. Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji potrzebuje większej ilości zasobów, a zakres jego działania należy poszerzyć, tak aby obejmował on również skutki zmian technologicznych. Stosunki przemysłowe na wszystkich szczeblach, a w szczególności dialog społeczny na poziomie przedsiębiorstw z udziałem pracowników, są istotnym czynnikiem wspierającym zmiany w przemyśle, a jednocześnie ułatwiają ich akceptację i uniknięcie konfliktów.

3.9. **Edukacja i szkolenia** są koniecznymi instrumentami i siłą napędową przekształceń przemysłowych. Wszyscy pracownicy muszą rozwijać swoje umiejętności, w szczególności w zakresie technologii cyfrowych. Wielu z nich potrzebuje szkoleń w stosunkowo nowych zawodach. Szybkość rozwoju technologicznego jest dużym wyzwaniem, jeśli chodzi o dostosowanie programów nauczania i liczby osób uczących się do zmieniających się potrzeb przemysłu. Rozwiązania w zakresie uczenia się opartego na pracy – takie jak skuteczny niemiecki system dualny – należy stosować na znacznie szerszą skalę. Potencjał szkoleń zawodowych powinien zostać na nowo doceniony przynajmniej w niektórych państwach członkowskich. Podobnie należy zwiększyć atrakcyjność nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki.

3.10. Polityka **makroekonomiczna** i przemysłowa wzajemnie się uzupełniają. Trwające obecnie ożywienie gospodarcze tworzy możliwości w zakresie modernizacji infrastruktury transportowej, energetycznej i cyfrowej, rozwoju działalności badawczo-rozwojowej i przełożenia jej na udane innowacje, jak również w zakresie zapewniania równowagi rozwoju regionalnego. Właściwe połączenie polityki makroekonomicznej z przemysłową powinno przedłużyć okres ożywienia oraz ochronić gospodarkę i przemysł przed kryzysami w przyszłości.

⁽¹⁾ Zob. np.: Dz.U. C 327 z 12.11.2013, s. 82; Dz.U. C 12 z 15.1.2015, s. 23; Dz.U. C 389 z 21.10.2016, s. 50; Dz.U. C 311 z 12.9.2014, s. 47; Dz.U. C 383 z 17.11.2015, s. 24.

3.11. **Inwestycje** w europejski przemysł wciąż są na niepokojąco niskim poziomie, a jednocześnie w UE istnieje znaczna nadwyżka oszczędności, która nie została produktywnie zainwestowana. Przyczyny tego stanu rzeczy należy dokładnie przeanalizować, tym bardziej, że transformacja przemysłowa wymaga olbrzymich inwestycji. Jedną rzeczą jest jednak jasna: zarówno krajowych, jak i międzynarodowych inwestorów przyciągają wyłącznie warunki ramowe zapewniające wystarczającą konkurencyjność.

3.12. Niemniej w obszarze inwestycji widoczne są oznaki **potencjalnie pozytywnych tendencji**. W świecie, który stoi w obliczu dużej niestabilności politycznej, UE pozostaje bezpiecznym i stabilnym miejscem do inwestowania. W związku z rosnącym popytem produkcja w niektórych branżach zbliża się do maksymalnego poziomu wykorzystania mocy. Efektem będą inwestycje w zwiększenie zdolności produkcyjnych – przy odrobinie szczęścia będą one miały miejsce w Europie.

3.13. Ograniczenia związane z ochroną środowiska i zmianą klimatu, zwłaszcza porozumienie paryskie w sprawie zmiany klimatu, oddziałują na wszystkie przedsiębiorstwa. Pojawia się wiele nowych możliwości biznesowych w gospodarce niskoemisyjnej oraz gospodarce o obiegu zamkniętym. Ambicje UE, by odgrywać wiodącą rolę w tych dziedzinach, mogą pomóc europejskim branżom przemysłowym na rynkach globalnych. Zwłaszcza branże energo- i zasobochłonne muszą dokonać zasadniczych zmian technologicznych, które wymagają ambitnego wsparcia ze strony polityki, by uniknąć ucieczki inwestycji oraz emisji. Przesławienie się przemysłu wytwórczego i transportu na niekopalne źródła produkcji znacząco zwiększy popyt na energię elektryczną po konkurencyjnych cenach.

3.14. **Współpraca** między wszystkimi podmiotami – UE, rządami państw członkowskich, władzami, regionami, uniwersytetami i szkołami, zainteresowanymi podmiotami i przedsiębiorstwami – może i powinna być usprawniona. Przykładowo należy zacieśnić współpracę między przedsiębiorstwami a uniwersytetami. Szkoły powinny zwrócić się do przedsiębiorstw o pomoc przy opracowywaniu aktualnych programów nauczania i przygotowania zawodowego. Przede wszystkim zaś państwa członkowskie powinny współpracować poprzez niezwłoczne wdrażanie i egzekwowanie uzgodnionych strategii i przepisów.

3.15. Stosowane obecnie **metody statystyczne** nie dają aktualnego, przydatnego obrazu sytuacji w europejskim przemyśle. Sektorowy podział na produkcję, usługi i inne czynności produkcyjne jest przestarzały. Przy wyliczaniu PKB pod uwagę nie bierze się znacznej części działalności gospodarczej. Dane statystyczne dotyczące importu i eksportu nie opisują działalności przemysłowej wystarczająco dobrze w czasach, gdy około połowa produkcji przemysłowej jest częścią globalnych łańcuchów wartości. Konieczne jest pilne opracowanie jednolitej metody wyliczania wartości dodanej w przemyśle i usługach oraz opisywania wzajemnych zależności między nimi.

3.16. EKES jest zdania, że cel, jakim jest osiągnięcie dwudziestoprocentowego wkładu przemysłu w unijne PKB, należy uzupełnić o bardziej konkretne **cele i wskaźniki**, które by lepiej odzwierciedlały wszystkie aspekty rozwoju przemysłowego.

3.17. Konieczne jest lepsze **zarządzanie** w odniesieniu do kwestii uwzględniania polityk mających wpływ na konkurencyjność i rozwój w przemyśle polityk między państwami członkowskimi. Ważne jest lepsze stanowienie prawa – które musi być przewidywalne, racjonalne pod względem kosztów i oparte na dowodach – jak również przejrzyste oceny skutków *ex ante*. Należy zapewnić spójność całego procesu podejmowania decyzji dzięki wzmocnieniu roli Rady ds. Konkurencyjności lub poprzez inne rozwiązania instytucjonalne. Trzeba także porzucić hermetyczny sposób myślenia na szczeblu unijnym i krajowym, by lepiej reagować na rosnącą dynamikę globalnej gospodarki.

4. Uwagi szczegółowe

4.1. **Wzmacnianie europejskiego przemysłu:** EKES zgadza się z potrzebą wypracowania całościowej i przyszłościowej wizji europejskiego przemysłu. Ogólnym celem działań unijnych powinno być stworzenie – z myślą o wzmocnieniu europejskiego przemysłu – prawidłowo funkcjonujących i przewidywalnych ram prawnych stymulujących innowacje i wspierających przemysł w zapewnianiu rozwiązań pozwalających sprostać wyzwaniom społecznym. Działania te powinny zapewniać wartość dodaną, mieć mierzalny wpływ na wzrost i zatrudnienie, charakteryzować się możliwie jak najmniejszymi obciążeniami administracyjnymi oraz zapewniać korzyści dla społeczeństwa jako całości.

4.2. **Jednolity rynek:** EKES z zadowoleniem przyjmuje podejście zakładające wzmocnienie pozycji obywateli i przedsiębiorstw oraz zgadza się z proponowanymi działaniami mającymi na celu wzmocnienie jednolitego rynku, w tym rynku kapitałowego. Dwa ważne obszary działań to zwiększenie standaryzacji oraz samoregulacja. Co najistotniejsze, państwa członkowskie muszą wypełnić swoje zobowiązania w zakresie zapewnienia zgodności z przepisami oraz ich egzekwowania. Skuteczne wdrożenie polityki konkurencji ma zasadnicze znaczenie dla innowacji i kształtowania cen. Czujność Komisji względem dużych graczy globalnych jest bardzo pożądana. Nie należy jednak ograniczać wzrostu europejskich przedsiębiorstw – mediana wielkości unijnych spółek notowanych na giełdzie (z wyłączeniem Zjednoczonego Królestwa) to jedynie połowa mediany wielkości analogicznych spółek amerykańskich. Jest to kwestia interpretacji definicji rynku właściwego przy egzekwowaniu prawa konkurencji.

4.3. **Epoka cyfrowa:** cyfryzacja oznacza faktyczną zmianę paradygmatu, która ma wpływ na społeczeństwo jako całość, a nawet na kwestie geopolityczne. W innych opiniach EKES przedstawił swoje szczegółowe poglądy na kwestię cyfryzacji. Opinie te dotyczyły dużych zbiorów danych, sieci 5G, zaawansowanej produkcji, robotyki itp. Strategie UE w zakresie jednolitego rynku cyfrowego, cyfryzacji europejskiego przemysłu, cyberbezpieczeństwa i sztucznej inteligencji mają nadrzędne znaczenie. Istotne i fundamentalne pytanie brzmi, w jaki sposób można osiągnąć odpowiednią równowagę między wykorzystywaniem nowych, przełomowych technologii i czerpaniem z nich korzyści z jednej strony a zapewnianiem bezpieczeństwa i sprawiedliwości z drugiej. Należy kłaść nacisk na zapewnienie społeczeństwu – w tym przedsiębiorstwom – sposobności zyskiwania na nowych możliwościach dzięki stosowaniu otwartego i realistycznego podejścia.

4.4. **Spółczeństwo niskoemisyjne i o obiegu zamkniętym:** zajmowanie wiodącej pozycji w tych obszarach stanowi znaczne wyzwanie w środowisku charakteryzującym się coraz większą konkurencyjnością. Zajmowanie wiodącej pozycji nie powinno być jednak celem samo w sobie; powinno być raczej źródłem korzyści dla gospodarki i społeczeństwa. Należy wspierać transformację energetyki, ale ceny energii muszą pozostać konkurencyjne dla przemysłu.

4.5. **Inwestycje:** liczne unijne instrumenty wspierające inwestycje – zarówno trwałe, jak i niematerialne – należy ukierunkować przede wszystkim na pobudzanie innowacji, wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, wspieranie regionów będących w szczególnie trudnej sytuacji, rozbudowę infrastruktury oraz wzmacnianie pozycji obywateli przez edukację i szkolenia. Małe i średnie przedsiębiorstwa wciąż potrzebują dodatkowej pomocy, która pozwoli im znaleźć drogę – wśród wielu różnych możliwości – do odpowiedniego źródła sposobności. Potrzebują także większych ułatwień w składaniu wniosków i sprawozdań. Jednym z istotnych kryteriów powinien być efekt dźwigni w zakresie inwestycji prywatnych. Mile widziane są wszelkie propozycje – w tym te spodziewane ze strony grupy ekspertów wysokiego szczebla ds. zrównoważonych finansów – które zmieniają alokację kapitału w kierunku inwestycji długoterminowych i wkładów w zrównoważony rozwój⁽²⁾.

4.6. **Innowacje:** EKES zgadza się, że strategię należy w większym stopniu ukierunkować na wprowadzanie i rozpowszechnianie nowych technologii i sukcesy rynkowe, jak również na współpracę w ramach klastrów regionalnych i między nimi. Nie należy wykluczać żadnego przedsiębiorstwa, niezależnie od jego wielkości. W kolejnych ramach finansowych należy przewidzieć zdecydowanie więcej zasobów na program, który zastąpi „Horyzont 2020”. Jeśli to tylko możliwe, pierwsze przemysłowe zastosowanie efektów prac badawczo-rozwojowych finansowanych ze środków publicznych powinno mieć miejsce w UE. Należy w pełni wykorzystać potencjał zamówień publicznych przez uwzględnienie w ramach tych zamówień kryteriów w zakresie innowacyjności oraz kryteriów ekologicznych i społecznych, przy czym należy systematycznie stosować zasadę wyboru oferty najkorzystniejszej ekonomicznie.

4.7. **Wymiar międzynarodowy:** handel musi być otwarty, ale jednocześnie sprawiedliwy i zrównoważony. Dla przemysłu kluczowy jest dostęp do globalnych rynków i surowców, w związku z czym należy dalej rozbudowywać system umów handlowych. EKES wzywa Komisję do czynnego wykorzystywania dostępnych instrumentów w celu zwalczania nieuczciwych praktyk handlowych. Szczególną wagę należy zwrócić na nowe formy protekcyjizmu ze strony państw nienależących do UE. UE powinna też promować swoje normy środowiskowe i społeczne w kontekście umów handlowych. Jeśli chodzi o kontrolę bezpośrednich inwestycji zagranicznych, istotne jest zidentyfikowanie zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego. Jednocześnie – w sytuacji, gdy przedsiębiorstwa unijne potrzebują więcej inwestycji – bezpośrednie inwestycje zagraniczne powinny być mile widziane, ponieważ są one również oznaką potencjału Europy.

4.8. **Partnerstwa:** EKES z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie corocznego Dnia Przemysłu i przemysłowego forum wysokiego szczebla oraz wyraża duże zainteresowanie udziałem w obu tych wydarzeniach. Podejście to powinno obejmować wszystkie obszary polityki przemysłowej, tak aby zwiększyć współodpowiedzialność za strategię wśród zainteresowanych podmiotów. Niemniej dialogu z przemysłem nie można ograniczać do tych rozwiązań. Istnieje potrzeba większej przejrzystości i ściślejszej współpracy, w szczególności przy rozpoczynaniu oceny skutków.

Bruksela, dnia 15 lutego 2018 r.

Georges DASSIS
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽²⁾ Dz.U. C 246 z 28.7 2017, s. 8.